

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)»

1. Мета

Метою проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)» (далі – законопроект) є приведення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – запобігання та протидія) у відповідність до міжнародних стандартів з питань боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму та забезпечення виконання умов встановлених Європейською платіжною радою (далі – ЕРС), необхідних для подання Україною заявки стосовно приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Предмет правового регулювання законопроекту охоплюється положеннями Підрозділу 6 «Фінансові послуги» Глави 6 «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

На шляху до вступу до Європейського Союзу Україні необхідно виконати ряд вимог, визначених Європейською Комісією, зокрема провести низку реформ та адаптувати українське законодавство у відповідність до європейських критеріїв.

Водночас Україна для отримання фінансової допомоги від міжнародних партнерів має виконати ряд висунутих завдань, зокрема в рамках реалізації ініціативи Європейського Союзу «Ukraine Facility», яка передбачає отримання протягом 2024–2027 років допомоги у розмірі 50 мільярдів євро від Європейського Союзу.

Так, відповідно до пункту 87 плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.03.2025 № 300-р, необхідно забезпечити подання на розгляд Кабінету Міністрів України проектів

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC0030400000065FC2E007C0FE100](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [26.02.2025 17:10:38](#) по [24.02.2027 17:10:38](#)

Міністерство фінансів України

53010-03-3/20961 від 24.07.2026

нормативно-правових актів, спрямованих на виконання умов приєднання України до SEPA.

Приєднання до SEPA стане знаковою подією для євроінтеграції України та надасть нові можливості українській економіці. Це, зокрема, сприятиме спрощенню виходу на ринок Європейського Союзу для українського бізнесу, зменшенню технічних бар'єрів для виходу українського фінтеху на ринок фінансових послуг Європейського Союзу, зниженню вартості грошових переказів з/до країн Європейського Союзу.

Для подання заявки на приєднання до SEPA держава-заявник повинна довести відповідність національного законодавства актам права Європейського Союзу у сферах захисту конкуренції, захисту персональних даних, запобігання та протидії, фінансових послуг (зокрема, платіжних послуг) та державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринках фінансових послуг, включаючи банківську діяльність.

Під час розгляду ЕРС заявки України на приєднання до SEPA, пакет документів, який містив позицію щодо відповідності національного законодавства положенням актів права ЄС, проаналізовано Генеральним директором з питань фінансової стабільності, фінансових послуг та Союзу ринків капіталу Європейської Комісії (DG FISMA), який зазначив на необхідності усунення певних невідповідностей українського законодавства вимогам, визначеним правом Європейського Союзу.

Норми законопроекту передбачають врегулювання вимог, визначених Директивою Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/849 від 20.05.2015 «Про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/60/ЄС та Директиви Комісії 2006/70/ЄС» (зі змінами, внесеними Директивою ЄС 2018/843), а саме:

статтею 38, якою передбачено, що держави-члени повинні забезпечити юридичний захист осіб, включаючи працівників і представників зобов'язаної особи, що здійснюють внутрішнє повідомлення або повідомлення підрозділу фінансової розвідки про підозру відмивання грошей або фінансування тероризму, від погроз, помсти або ворожих дій, зокрема, від несприятливих або дискримінаційних дій на робочому місці;

статтею 61, якою передбачено, що механізми, зазначені в параграфі 1, повинні включати щонайменше (b) належний захист працівників або осіб, які знаходяться в порівнянному становищі, зобов'язаних осіб, які повідомляють про порушення, вчинені всередині зобов'язаної особи. Держави-члени повинні забезпечити юридичний захист осіб, включаючи працівників і представників зобов'язаної особи, що здійснюють внутрішнє повідомлення або повідомлення підрозділу фінансової розвідки про підозру відмивання грошей або фінансування тероризму, від погроз, помсти або ворожих дій, зокрема, від несприятливих або дискримінаційних дій на робочому місці.

Також положення законопроекту враховують вимоги Директиви (ЄС) 2019/1937 Європейського парламенту і ради ЄС від 23.10.2019 «Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства союзу», якою встановлено правила та процедури для захисту викривачів, широке визначення особи викривача як особи, яка повідомляє інформацію, отриману під час здійснення професійної діяльності про порушення законодавства ЄС у ключових перелічених у Директиві сферах суспільного життя, серед яких і запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

Законопроект пов'язаний із законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)» (реєстраційний номер у Верховній Раді України 14327-д).

3. Основні положення проекту акта

Законопроектом запропоновано внести зміни до:

Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими запропоновано встановити:

відповідальність для посадових осіб підприємств, установ і організацій за примушування працівника до звільнення, притягнення його до дисциплінарної відповідальності або піддання іншим негативним заходам впливу у зв'язку з повідомленням ним про порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

відповідальність за незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах чи в інтересах іншої фізичної або юридичної особи, інформації про викривача у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, що повідомив про порушення у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, а також інформації про осіб, дій або бездіяльності яких стосуються такі повідомлення.

Кримінального кодексу України, якими запропоновано встановити:

відповідальність за незаконне звільнення працівника з роботи у зв'язку з повідомленням ним про порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

4. Правові аспекти

Законопроект розроблено з метою приведення законодавства у сфері запобігання та протидії у відповідність до актів права Європейського Союзу (acquis ЄС), що є обов'язковою умовою для забезпечення подання офіційної заявки на приєднання України до SEPA.

Правовими підставами розроблення проекту акта є: Директива ЄС 2015/849 зі змінами, внесеними Директивою ЄС 2018/843; Директива (ЄС) 2019/1937; План заходів з виконання Рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, затверджений розпорядженням КМУ від 28.03.2025 № 300-р.

Нормативно-правовими актами, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, є:

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Кримінальний кодекс України;

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не вплине на надходження та витрати державного та/або місцевих бюджетів у поточному бюджетному періоді.

6. Позиція заінтересованих сторін

Законопроект не потребує проведення консультацій з громадськістю, не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Прийняття не потребує реалізації передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» процедур.

Відповідно до положень статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», дія цього Закону не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям, зокрема, нормативно-правових актів, що містять положення, спрямовані на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, у тому числі додатків до неї.

7. Оцінка відповідності

Законопроект містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зокрема визначені статтею 20 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, відповідно до якої Україна має забезпечити імплементацію відповідних міжнародних стандартів, зокрема стандартів FATF і стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Європейським Союзом.

Законопроект не містить положень, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Законопроект не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта дасть змогу забезпечити подання Україною заявки стосовно приєднання до SEPA, що суттєво вигідно для українського бізнесу, громадян України та держави, зокрема в частині зниження вартості грошових переказів між Україною та країнами Європейського Союзу.

Також прийняття акта забезпечить отримання фінансової допомоги від Європейського Союзу у розмірі 50 мільярдів євро.

У цілому реалізація законопроекту сприятиме імплементації в національне законодавство вимог міжнародних стандартів у сфері боротьби з відмиванням коштів, фінансуванню тероризму, виконанню умов для отримання Україною членства в Європейському Союзі, отриманню позитивної оцінки Комітету Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL) щодо ефективного впровадження рекомендацій FATF та позитивно вплине на подальші рішення міжнародних партнерів стосовно виділення фінансової підтримки Україні.

Реалізація акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

_____ 2026 року